

מדידה חיצונית של אקלים חינוכי מיטבי- שאלון מיצב/ אסיף תשפ"ב

החל משנת תשפ"ב יחולו שינויים באופן מדידת האקלים החינוכי של בתי הספר: שאלון קצר, שכתוב בשפה מובנת לכל, יועבר מידי שנה באופן מתוקשב. השאלון יועבר בחלקה הראשון של שנת הלימודים (החל מנובמבר ועד ינואר על פי תיאום עם בתי הספר). ניתוח השאלון ישלח לבתי הספר תוך חודשיים ממועד העברתו. המטרה לתת לבתי הספר מידע עדכני על סוגיות מרכזיות בתחום האקלים. שמו של השאלון שונה ממיצב"ב לאסיף (אקלים, סביבה ויעדים פדגוגיים).

בימים אלו מתקבלות החלטות אחרונות, הנוגעות להעברת השאלון ובהקדם אמורה לצאת הודעה מסודרת של ראמ"ה לבתי הספר.

כצעד מקדים, נשלחו לאחרונה לבתי הספר "שאלונים לאיתור צרכים". שאלונים אלו מיועדים להעברה עצמאית של בתי הספר, ואמורים לסייע בקבלת מידע על צרכים דחופים של תלמידים, וכן לאפשר לבתי הספר לקבל תמונת מצב ראשונית לגבי בעיות בולטות בתחום האקלים ולהיערך בהתאם לטיפול בהם לקראת המדידה החיצונית.

כדי להקל על העברתם וניתוחם מומלץ להשתמש במערכת הסמרטסקול (מצורף דף הנחיה, עמ' 5 בהמשך המסמך)

להלן עיקרי הנושאים אליהן מתייחסות השאלות בשאלון החדש:

עמדות כלפי ביה"ס

תחושת השייכות של התלמידים לביה"ס ומידת שביעות רצונם מהנעשה בין כתליו
מידת האכפתיות והרגישות של המורים כלפי התלמידים
המענה של הנהלת ביה"ס לצרכי התלמידים ובקשותיהם

אווירה חברתית ולימודית בכתה

איכות היחסים בין תלמידים לחבריהם בכתה
הקפדה על התנהגות נאותה בכתה
האווירה החברתית בכתה

מוגנות

דיווח על פגיעה מילולית, פיזית ווירטואלית
מאמצי ביה"ס להתמודד עם תופעות אלו
מאמצי ביה"ס להקנות כלים ומיומנות לגלישה בטוחה ברשתות החברתיות

עידוד למנהיגות ולמעורבות

מידת ההשפעה של התלמידים על ההתרחשות הלימודית בביה"ס
מידת ההשפעה של התלמידים על ההתרחשות החברתית בביה"ס
עידוד התלמידים למילוי תפקידים

איכות ההוראה

הוראה איכותית ומעודדת חשיבה
הוראה דיפרנציאלית ומפעילה
עידוד ללמידה
מתן הערכה ומשוב

אורח חיים בריא

בית ספר מקנה הרגלים של אורח חיים בריא- אכילה נכונה, פעילות גופנית והימנעות מהתנהגות סיכנית.

בנוסף, כולל השאלון שאלות, שבדקות את **המיומנויות הרגשיות חברתיות של התלמידים** בתחומים הבאים: מודעות עצמית, מודעות חברתית, הכוונה עצמית והתנהלות חברתית.

עקב לוח הזמנים הקצר אנו ממליצים לצוותים החינוכיים להוביל תהליכים מקדמי אקלים מיטבי במספר צעדים מידיים:

1. הקמת צוות אקלים לגיבוש תוכנית מותאמת לחודשים הקרובים-

מאחר ומדובר בלוח זמנים צפוף ובתקופה מאתגרת מומלץ להקים צוות משימה מצומצם ומנוסה. הצוות יבנה תוכנית פעולה מותאמת, שתתייחס להיבטים השונים של שאלון האסי"ף תוך שימת דגש על המדדים של התמונה החינוכית.

2. הצגת התוכנית לחדר המורים-

החיבור של הצוות החינוכי וגיבוש שפה אחידה בתחום האקלים הוא תנאי הכרחי להצלחתה של התוכנית האקלימית. בהתאם לכך יוקדשו מליאות מורים וישיבות צוותי מקצוע/ מחנכים להבנת מתווה העבודה ודיוקו. חשוב כמובן שהנהלת ביה"ס תתחיל את התהליך האקלימי עם הצוות החינוכי כ "מודלינג" לאופן שבו המורים אמורים להתנהל עם תלמידיהם.

3. העמקת הסדירויות של שיחות אישיות במעגלים השונים-

השיחות האישיות של הצוות החינוכי עם התלמידים הן המפתח לקידום אקלים מיטבי. חלקן יוגדרו כשיחות עם קבוצות מיקוד וחלקן יוטמעו בסדירות הבית ספרית. מטרתן של השיחות עם קבוצות המיקוד הן להציף אתגרים ונושאים לטיפול מידי של הצוות החינוכי.

לצד הבניית השיח עם המחנכים ועם המורים המקצועיים חשוב לקדם מעגלי שיח עם בעלי תפקידים השונים: רכז שכבה/ רכז חברתי/ מנהל ביה"ס. השיח של קבוצות משתנות של תלמידים עם בעלי התפקידים נותן למשתתפים תחושה של שותפות ומעורבות בנושאים, שנמצאים על שולחן ההנהלה.

4. פעילות גיבוש והפגה -

לאחר חודשים ארוכים של למידה מרחוק וריחוק חברתי – חשוב במיוחד להשקיע זמן ומאמצים בחיזוק הקשרים החברתיים בין תלמידי הכיתה. כדי להשיג מטרה זו מומלץ לייצר בתוך מערכת השעות הזדמנויות רבות ככל הניתן לפעילות של גיבוש ואינטראקציה בין התלמידים. את פעילות הגיבוש מומלץ להכין ולהפעיל בשיתוף התלמידים. אלו יכללו למשל משחקים של עבודת צוות, היכרות ושיתוף פעולה. רצוי לשלב תרגילים מעולם ה O.D.T, שמוציאים את התלמידים למרחב הפתוח ומאפשרים שילוב של תנועה והנאה. תחרות בין כיתות/ שכבות יכולה להוסיף עניין ואתגר. מתודות שמצליחות תמיד הן מרוצים פיזיים או וירטואליים בנוסח המרוץ למיליון, שיתקיימו סביב נושא כמו אורח חיים בריא, מוגנות ברשת החברתית וקיימות.

5. מועצת תלמידים וקבוצות מנהיגות -

קבוצות המנהיגות, המייצגות את קולם של תלמידי ביה"ס הינן גורם משמעותי ממנו ניתן ללמוד, ובו ניתן להסתייע כדי לחזק את התקשורת בין הצוות החינוכי לתלמידי ביה"ס, וכדי ליזום ולחלום על רעיונות חדשים שטרם יושמו בביה"ס ובקהילה. חשוב לאפשר להם להשפיע ולתת מקום לרעיונות שלהם ולפתרונות שהם מציעים. בנוסף, התוכניות החינוכיות והחברתיות, שמוטמעות בביה"ס, מזמנות שיח מנהיגותי וחשוב לרתום את רכזי התוכניות להשתמש בפלטפורמות אלו לקדם שיח אקלימי.

6. תהליך קבוע של הצפת הדברים הטובים, שמתרחשים בביה"ס -

חשוב לייצר תהליך קבוע ורב ערוצי של שיווק פנימי של הדברים הטובים, שמתרחשים בביה"ס. נשיים את כל העשייה הרבה, המתקיימת בבית הספר, ונראה אותה לקהילת ביה"ס באופן שמתקשר למדדי השאלון. בנוסף לשימוש מושכל בערוצים הדיגיטלים של ביה"ס למטרות אלו, חשוב להתמש גם במרחבים הפיזיים. לדוגמא: ניתן לתלות תמונות מהעשייה הרבה ולהכין קיר מיוחד עם תוצרים מהשטח, שיעזרו לתלמידים להבין את מיימדי העשייה בביה"ס.

7. טקסי הוקרה -

חשוב לפעול באופן סדור להוקיר את התלמידים על פעולות שונות, שהם עושים למען חבריהם ולמען הקהילה. ההוקרה תתבטא בציון התלמיד בפני חבריו על ידי המחנך, הזמנה לחדר המנהל, שיחת טלפון להורים. פרסום בניוזלטור, רשתות חברתיות בית ספרית או על קיר ההוקרה, שיוקם בביה"ס. העיסוק בפעולות החיוביות שעושים התלמידים ישפיעו לטובה על השיח הבית ספרי, יעצימו את התלמידים, ייקרו את עשייתם ויחזקו את תחושת השייכות שלהם לביה"ס.

***ההמלצות נכתבו בקיצור רב והן נועדו לעודד לעשייה. המעוניינים להרחיב מוזמנים לעיין בחוברות**

האקלים המיטבי, שהוצאו על ידי המחלקה וכמובן להעזר בצוות המחלקה, שישמח לסייע.

הנחיות להעברת שאלון איתור צרכים באמצעות הסמארטסקול

יש ליצור שאלון סקר בסמארטסקול עפ"י שאלון איתור צרכים רגשיים חברתיים, (מצ"ב השאלות עמ' 6).
יוצרים הודעה **בוחרים הכיתות הנמצאות** בסרגל הראשי והעליון במערכת הסמארטסקול

נושא ההודעה הוא "שאלון איתור צרכים רגשיים חברתיים" – זהו גם שם הסקר.
מסמנים הודעת סקר ולוחצים על שאלה חדשה אותה מעתיקים מתוך קובץ השאלון. יוצרים גם את אפשרויות התשובה, כך עושים
לכל 17 שאלות הסקר.

השאלון מתקבל אצל התלמידים באפליקציית הסמארטסקול ופתוח למענה.
את התוצאות הכיתתיות (ללא שמות התלמידים) ניתן לראות בדו"ח 117 ולבחור את הפרמטרים כפי שמופיע כאן:

קטגוריה / שאלה	ענו כן	ענו לא	ענו לא ידוע
1. שאלה ראשונה	52.9%	47.1%	0%
2. שאלה שנייה	100%	0%	0%
3. שאלה שלישית	100%	0%	0%
4. שאלה רביעית	100%	0%	0%
5. שאלה חמישית	100%	0%	0%
6. שאלה שישית	100%	0%	0%
7. שאלה שביעית	100%	0%	0%
8. שאלה שמינית	100%	0%	0%
9. שאלה תשיעית	100%	0%	0%
10. שאלה עשירית	100%	0%	0%
11. שאלה חמש עשרית	100%	0%	0%
12. שאלה עשרים ושתיים	100%	0%	0%
13. שאלה עשרים ושלוש	100%	0%	0%
14. שאלה עשרים וארבע	100%	0%	0%
15. שאלה עשרים וחמש	100%	0%	0%
16. שאלה עשרים ושש	100%	0%	0%
17. שאלה עשרים ושבע	100%	0%	0%

שאלון לתלמידה לתחילת שנה שנה "ל תשפ"ב

תלמידות ותלמידים יקרים,

עם החזרה ללימודים, אנחנו רוצים לשמוע מה שלומכם, כדי שצוות הספר ידע כיצד הוא יכול לעזור לכם. על-כן חשוב לנו שתשתפו אותנו במחשבות וברגשות שלכם. זהו שאלון קצר ומשך המענה עליו הוא כ- 5 דקות. לפניך רשימה של משפטים, ליד כל משפט יש לסמן את התשובה המתאימה לך ביותר. תודה על שיתוף הפעולה ☺

כל לא	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	במידה רבה מאד	
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	1. אני שמחה לחזור לבית הספר ולהתחיל את שנת הלימודים
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	2. יש לי בבית הספר חברה טובה.
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	3. אני חוששת שהשנה יהיה לי קשה להצליח בלימודים
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	4. בתקופה האחרונה אני מרגישה שטוב לי
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	5. השנה אני מרגישה שאין לי כוח להשקיע בלימודים
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	6. הלימודים מרחוק (בזום) קשים לי
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	7. בתקופה האחרונה אני מרגישה בודדה.
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	8. בתקופה האחרונה אני מרגישה עצובה.
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	9. אני מרגישה בטוחה בבית הספר
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	10. בתקופה האחרונה אני רבה עם חברים
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	11. בתקופה האחרונה אני מרגישה מודאגת.
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	12. המחשבה על הקורונה מלחיצה אותי
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	13. אם תהיה לי בעיה או קושי אני ארגיש נוח לפנות לחברה.
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	14. אם תהיה לי בעיה או קושי אני ארגיש נוח לפנות לאחד המורים או ליועצת.
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	15. אם תהיה לי בעיה או קושי אני ארגיש נוח לפנות למישהו מהמשפחה שלי
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	16. בתקופה האחרונה נפגעתי מאירוע של אלימות (מילולית, פיזית או ברשתות החברתיות)
☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	17. את רוב הזמן אחרי הלימודים אני מעבירה מול מסכים לצורך משחקים, אינסטגרם, טיק טוק וכד'

18. במה יכול בית הספר לסייע לך כדי להרגיש טוב יותר בבית הספר מבחינה חברתית, לימודית וכו'?